

V ulitách a pod krunýři

Text:
Gabriela Kleinová

Koukněte na:
www.morskezelvy.cz

Čekala jsem, že na přednášce bioložky Hany Svobodové bude spousta lidí, ale bylo nás asi 6 a ve velkém sále s projektorem jsme se téměř ztratili. I tak Hanka odvedla skvělou práci. Projektem na záchranu mořských želv mne dokonce nadchla natolik, že jsem začala shánět peníze na cestu do Indonésie. Hančiny výsledky mne přesvědčily o tom, že i jedinec může změnit svět a přístup lidí k přírodě. A to dokonce i tak drobná a nenápadná dívka, jakou Hanka je. Snad na vás její aktivní přístup dýchne z následujícího rozhovoru.

Hani, co tě přivedlo k mořským želvám?

Už od malička mne zajímalo pozorovat přírodu, a pokud jsem zrovna neležela v knížkách, byla jsem venku. Dodnes si pamatuji mamky výraz, když jsem si v předsíni na věšák asi tříletá pověsila bundu, která měla kapsy plné šneků, kteří přes noc vylezli... Lásky k tvorům s domečkem mi už zůstala. Želvu, kterou jsem si zamilovala v první třídě, mám stále. Jsem ráda, že se mnou rodiče měli a stále mají trpělivost a podporují mě, jakkoli jim to, co dělám, přijde přinejmenším nestandardní. Na gymnáziu jsem psala Středoškolskou odbornou činnost, už ta byla o tropech a plazech. Ve třetím ročníku jsem se přes Sdružení dobrovolných aktivit INEX dostala jako dobrovolník do Mexika. Bylo mi 18 let. Bohužel mé představy o práci dobrovolníka byly jiné než realita. Zavřeli nás do centra, kde byly v bazénech želvy, a chtěli, abychom zde čistili skla a prováděli

turisty. Na pláž k opravdové práci jsem se vlastně dostala jen jednou – tedy zklamání. Ale uvědomila jsem si, že ne vždy věci fungují tak, jak je někdo prezentuje. Že když lidé říkají „my chráníme želvy“, ještě to neznamená, že to dělají dobře. Vše je vždy o lidech. Vždy, když se setkám s tím, že něco nefunguje tak, jak bych si přála, beru to jako příležitost udělat to jinak a lépe, a tak jsem se vrhla do ochrany mořských želv naplno a už mi to zůstalo.

Dále jsem studovala Přírodovědeckou fakultu na Karlově univerzitě. Moje bakalářská i diplomová práce se týkala želv. Nebylo to ale jednoduché, profesori se mě ptali: „Ale Hani, jak tě to napadlo, mořské želvy, dívala ses včera na film *Hledá se Nemo?*“ Nevěřili, že to myslím vážně, jenže já jsem tvrdohlavá, když mi něco dává smysl, jdu za tím a neuhýbám z cesty. Naopak nejsem diplomatická, to vůbec ne.

Oblast Berau na Borneu, kde Hana pomáhá místní organizaci Konservasi Biota Laut Berau chránit želvy, je nejdůležitějším místem pro kladení karet obrovských nejen v Indonésii, ale v celé jihovýchodní Asii. Na světě je to osmé nejdůležitější místo, proto je zde ochrana tolik důležitá.

Slyšela jsem, že jsi prý někde delší dobu seděla sama na útesu a počítala želvy. Je to tak?

Ano, kvůli diplomové práci jsem se vydala do Irska na nejsevernější místo v oceánu, kde je možné potkat kožatku velkou. Bylo potřeba skutečně systematicky zaznamenat, jaké množství želv tam připlouvá. Proto jsem 2 měsíce seděla na útesu od rána do večera v poměrně chladném létě a počítala želvy, delfíny a velryby. Byla to úžasná zkušenost, naučila jsem se trpělivosti, a především jsem si uvědomila, že se chci věnovat nejen vědě, ale hlavně ochraně ohrožených druhů přímo v terénu. Když tu želvy nebudou, k čemu nám bude, že jsme o nich vše vyzkoumali? Ochranu ohrožených druhů a míst, kde žijí, cítím jako poslání, věc, která v mém životě dává smysl.

Každý rok tedy cestuješ do Indonésie, kde spolu s místními kromě jiného chráníš želví vejce, aby je někdo neukradl a neskončila tak v kuchyni nebo na asijském trhu.

Sbírání a přesun želvích vajíček do bezpečí není zdaleka jediná činnost, které se v Indonésii věnujeme. Snažíme se pracovat s místní komunitou, vzdělávat lidi a přesvědčit je, že želva je lepší živá v přírodě než na talíři nebo jako náramek, který navíc vypadá jako z umělé hmoty. Je potřeba lidem dát alternativu.

Na některých místech jsme naučili lidi vyrábět suvenýry z kokosových ořechů, místo drastického zabíjení želv kvůli krunyří a výrobkům ze želvoviny. V Čechách jsem uspořádala sbírku plyšových želv, které jsem poté odvezla do indonéských školek. Moc mi pomohly vytvořit vztah mezi dětmi a želvami. Taková jednoduchá

věc, ale když budou mít děti pří-

Náramek z želvoviny lze koupit v obchodě i na letišti.

rodu a želvy rády, věřím, že jim v budoucnu budou spíš pomáhat než přispívat k jejich vyhubení.

Co bys řekla těm, kteří se chystají Indonésii navštívit?

V Indonésii jsou pořád místa s krásnou přírodou a obrovskou diverzitou, jsou tu hory, moře, tropické lesy, kde je nejhluchnější ticho na světě, tygři i sloni, orangutani i želvy a velryby... Příroda zde ale rychle mizí, takže je dobré se tam jet podívat co nejdříve a ideálně pomoci, aby se dál neničila. Pomoci můžete hned. Vyřadte spolu se mnou palmový olej! Hlavně bych ale doporučila mít úctu – úctu k přírodě, a pokud jedeme do jiné země, úctu a respekt k jejím obyvatelům, ke způsobu života,

ke zvykům a kultuře. To je hrozně důležité.

Co se týče konkrétního chování ve vztahu k želvám, řekla bych alespoň stručně, že živých želv v moři by se člověk neměl dotýkat a pronásledovat je. A potom jde samozřejmě o to, nepodporovat hrubé zacházení se zvířaty – nejíst želví vejce, nenakupovat výrobky ze želvoviny.

Prodej želvích vajec na trhu – Padang – Sumatra

Když jsme u pomáhání, máš nějaký nápad, cíl nebo vizi, kterou bys ráda uskutečnila a se kterou by ti nějaký čtenář PDČ mohl pomoci?

Pomoci může úplně každý. Kdo chce, se mi může ozvat a společně můžeme najít cestu, jak spolupracovat. Konkrétně nyní by mi pomohlo najít nějaké grafické studio, kde bych mohla zdarma nebo co nejlevněji vytisknout hry pro děti do Indonésie.

Snůšky přemístěné do chráněné části pláže. V každé snůšce může být i sto padesát vajec. Bohužel se dnes do dospělosti podle výzkumů dožije jen 1 želva z 1000 vajec.

Hry slouží k výuce dětí a právě těm patří budoucnost. Doufáme, že se budou o své moře starat a vážit si ho. Rádi bychom také naučili místní obyvatele chovat včely, neboť jejich dosavadní způsob získávání medu je velmi nebezpečný. Nebo kdyby někdo chtěl postavit třeba na Borneu, Bali nebo Sumatře továrnu na recyklaci plastů. Ty jsou tam obrovským problémem, státní systém na svoz odpadu neexistuje, nikdo neví, co s odpadem a lidé ho buď pálí, nebo zahazují do přírody, nejčastěji právě do moře. Mořské želvy si navíc igelity často pletou s potravou, nerozeznají je od medúzy.

Ale to jsou samá velká témata, pomoci se dá i mnohem jednodušeji. Člověk může přijet jako dobrovolník na ostrovy nebo může pomáhat zvyšovat informovanost o problému želv tady u nás v Čechách. Každý umí něco a jen díky spolupráci toho zvládneme hodně. Nejvíce by se mi hodil někdo, kdo by na projekt dovedl shánět peníze.

Školka na ostrově Maratua – věřím, že když si děti budou o želvách povídat a hrát, nebudou je brát jako jídlo, ale jako krásné živé tvory.

To je pravda, jak tohle všechno financuješ?

Peníze na projekt sháním neustále, ale není to nic, co by mi šlo, je to obrovská dřina. Teď od ledna projekt podporuje ZOO Hodonín, což je obrovský pokrok! Naše činnost bude do budoucna možná, jen pokud se podaří domluvit financování z dalších zdrojů, potřebujeme stálou podporu.

Vypouštění malých želv do moře je pro Hanu Svobodovou odměnou za odvedenou práci.

Řekni nám, kdo tě v životě ovlivnil? Které knihy měnily tvůj přístup k životu?

Vlivů bylo hodně. Jane Goodall, Dian Fossey, Paolo Coelho a jeho kniha Alchymista, která mě naučila jít si za svým snem. Někdy je to těžké, jsem sama v zahraničí bez rodiny, bez přátel, ale ten pocit, když vypouštím právě vylíhnuté želvy, které by bez naší pomoci nepřežily, do moře a přeji jim hodně štěstí, to stojí za to.

A jaké jsou tvé další plány a cíle?

Na světě nejsou žádné standardy, jak by měla vypadat opravdu účinná ochrana želv. Mnohé středisko na ochranu želv se snaží dělat vše, jak nejlépe umí, mnozí ale nevědí, co to nejlepší vlastně je. To způsobuje mnoho problémů. Vymyslím teď kritéria, která by mohla ochráncům želv pomoci dělat svou práci opravdu efektivně a smysluplně. Ráda bych vedla centra k přímé ochraně želv a k práci s místními komunitami a vzdělávání dětí. To je totiž podle mě to, co opravdu dlouhodobě pomáhá. Mým cílem je dělat to, co mi přijde důležité, to, co mě baví, a to je právě ochrana mořských želv.

Hani, děkuji, držím palce a přeji plno úspěchů!

Hanku můžete kontaktovat na hanka.sauria@seznam.cz.

Zachraňte mořské želvy

Pokud vás téma zaujalo a rádi byste pomohli, můžete přispět do právě probíhající sbírky na vydání standardů ochrany mořských želv. Každý dar i sdílení sbírky moc oceníme. Sbírkou najdete na www.morskezelvy.cz nebo na www.ccbc.cz. Děkujeme moc.

Dobrovolníci, kteří nám přijedou pomoci do Indonésie, pomáhají místním ochranářům přemísťovat vejce želv do bezpečí, aby je nenašli zloději. Vypouštějí právě vylíhlé želvy do moře a pomáhají s úklidem odpadu a dřeva přineseného přílivem na pláži. Moc si vážím každé pomoci. Děkuji